

Bijdrage Natuurorganisaties Zaanstad Statencommissie 13 juni 2022

Geachte statenleden,

Dank voor de gelegenheid om een korte schriftelijke reactie te geven op de Gebiedsvisie Polder Westzaan 2040, agendapunt 18.I. Deze reactie is namens de drie natuurclubs OBW, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek en Platform Zaanse Veenweiden.

Bij de totstandkoming van de visie zijn de drie natuurclubs OBW, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek en Platform Veenweiden erg betrokken geweest en hebben zelfs volop geparticipeerd. Een teken van gezien worden als kennishouders en vrijwillige beheerders en dat waarderen we zeer. De samenwerkende Zaanse natuurorganisaties willen in deze reactie aangeven, dat er een gedragen en perspectiefrijk resultaat ligt.

Het is pas een begin, een goed begin van een polderpact. Ons dringende verzoek is dan ook om de vaart erin te houden en het kader te faciliteren op weg naar een volwaardig uitvoeringsprogramma. De voorliggende Visie bevat voorlopige keuzes maar geen heldere besluiten. Deze zijn snel en dringend nodig! Het proces duurt te lang en roept de nodige vragen op. Dat is ook gebleken bij de bespreking van de Visie in de gemeenteraad van Zaanstad, waar twee individuele boeren scheuren aanbrachten in het gesloten Polderpact.

Daarnaast gaan natuurwaarden overal achteruit. Dit betreft zowel de weidevogels als de Grutto en de Europees beschermde Natura 2000-waarden. In onze ogen vergt dit een duidelijke actie en leiding van de provincie op het vervolgproces. Het vervolgproces moet zo snel mogelijk opgestart worden om geen tijd te verliezen. Dit ook vanwege de vier grote urgente opgaven, waar de provincie vanwege Rijksbeleid voorstaat: behoud en versterking van Natura-2000-gebied inclusief natuurherstel, de klimaatopgave, het terugdringen van bodemdaling in veenweiden en het terugdringen van de stikstofbelasting. Daar komt nog bij de KRW-eis. Gezien de actualiteit van stikstofcrisis is een strakke regie van de provincie onontkoombaar.

De polder Westzaan is het eerste gebied met een gebiedsvisie. Laat het een voorbeeld en een testcase zijn voor de andere polders in Zaanstreek-Waterland, misschien wel een voorbeeld voor Nederland.

Wat zijn de sleutelonderwerpen van deze visie die onzerzijds nadrukkelijk om een uitwerking in deelplannen voor het Westzijderveld, Guisveld en de Reef vragen:

1. Perspectief voor huidige en toekomstige veehouders op het punt van verbrakking door het wegnemen van alle onzekerheden (toegezegd) en begeleiding van hun transitie naar 'boeren met natuur' met een duurzame toekomstgarantie bij het te nemen besluit tot verbrakking;
2. Beheer van Natura 2000-waarden op orde, zowel technisch als financieel, en opheffing van achterstallig onderhoud gezien de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen naast reductie van de stikstofdepositie;

3. beheer en inrichting van weidevogelkerngebieden op orde en gericht op broedsucces van de Grutto, waarvan de meeste in het Guisveld broeden, gekoppeld aan kostendekkende beheervergoedingen;

4. starten met kleinschalige pilots voor onderzoek naar verlandingen om nieuw veenmosrietland te creëren.

Een belangrijke factor voor het slagen van de uitwerking van de Visie Polder Westzaan is de aansturing van dit proces en haar deeltwerkingen. Ervaringen van elders kunnen hierop toegepast worden. Daarbij moet gedacht worden aan een gebiedsregisseur c.q. supervisor. Deze persoon bewaakt de integrale afstemming van de deeltwerkingen, let op de geleverde kwaliteit en de toepasbaarheid, het behoud van draagvlak bij de verschillende actoren en stuurt de verschillende projectleiders aan van de hierboven genoemde deeltwerkingen 1 t/m 4.

Voordat met de uitwerkingen van het vervolg kan worden gestart is het van belang aandacht te schenken aan het ophalen van beschikbare kennis en daarnaast adviseurs c.q. specialisten te consulteren. Dit ook om alle mogelijke ruis weg te nemen, zodat alle actoren over dezelfde kennis en informatie beschikken. Dit kan in onze ogen door enkele conferenties of lezingenmiddagen te houden met bovengenoemde landelijke specialisten of adviseurs en/of door presentaties van geslaagde praktijkvoorbeelden. Tegelijkertijd kan de verzamelde kennis uit het verleden of uit reeds verrichte onderzoeken worden gedeeld. Gewaakt moet worden voor onnodige extra vervolgonderzoeken, die leiden tot onnodige vertragingen.

De Zaanse natuurorganisaties concluderen samenvattend, dat het betrekken van expertise en voorlichting op het terrein van beheer en ecologie van het veenweidegebied in het vervolgtraject door hen als essentieel en daarom als noodzakelijk moet worden gezien. Graag zijn we bereid ons standpunt en voorstellen mondeling toe te lichten.

Vereniging Ongeschonden Behoud Westzijderveld (OBW)
Vogelbeschermingswacht Zaanstreek
Platform Zaanse Veenweiden.
10-6-2022

Contact: 06 20 18 94 54 (Piet Hazelebach)